

På denna kurs deltar du digitalt på distans

Arkitektur och kulturvärden i bygglovsprocesser

Så gör du korrekta prövningar av bygglov och fattar beslut med stöd i PBL – för hållbara och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer

22–23 mars 2021

UR KURSENS INNEHÅLL:

- Hur arbeta med gestaltungsfrågor i bygglovsprocesser för att främja god arkitektur och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer? Vilka utmaningar står vi inför?
- Gestaltungs- och arkitekturfrågor inför nybyggnation och ombyggnad
- När gäller förvanskningförbudet och hur avgöra vad som är en särskilt värdefull byggnad?
- Hantering av kulturvärden i bygglovsprocessen
- Förhållningssätt till samtida arkitektur och kulturmiljö
- Genomgång av plan- och bygglagens bestämmelser som skyddar kulturvärden
- Rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen avseende tillämpningen av plan- och bygglagens begrepp god form-, färg- och materialverkan, varsamhet, förvanskning och god helhetsverkan
- Hur öka förståelse för värdet av god arkitektur och väl gestaltad miljö hos politiker, allmänhet och andra kommunala förvaltningar?

KURSLEDARE:

Christian Hegardt
Arkitekt SAR/MSA och stadsarkitekt,
Region Gotland

Annika Andersson
Bebyggelseantikvarie, White Arkitekter

Katja Hedberg
Advokat och delägare, Advokaterna
Gustafsson, Arnbom & Hedberg

Emina Kovacic
Stadsarkitekt och stadsbyggnadschef,
Karlshamns kommun och Sveriges
Arkitekters förbundsordförande från
och med den 1 januari 2021

Studia

www.studia.se

Arkitektur och kulturvärden i bygglovsprocesser

Så gör du korrekta prövningar av bygglov och fattar beslut med stöd i PBL
– för hållbara och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer

22–23 mars 2021

Enligt riksdagens mål för arkitektur-, form- och design ska arkitektur, form och design bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. För att nå detta mål är det viktigt att planering och byggande sker med fokus på att skapa långsiktigt goda livsmiljöer för både dagens generationer och kommande.

Fram till 2027 är det beräknade byggbehovet ungefär 64 000 nya bostäder per år. Kommunens beslut i bygglovsärenden gör starka avtryck i hur den bebyggda miljön formas. När en stor mängd bostäder ska byggas på kort tid är det därför särskilt viktigt att säkerställa en väl gestaltad miljö med hög arkitektonisk kvalitet.

För dig som arbetar med handläggning av bygglov kan det vara utmanande att göra korrekta prövningar av bygglov och fatta beslut med lagstöd, som säkerställer hållbara och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer. Denna kurs ger dig ökad säkerhet i hur du ska gå tillväga för att avgöra om en ansökan om bygglov ska beviljas eller avslås och när vidare utredning krävs.

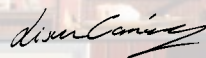
Under kursen får du en tydlig genomgång av plan- och bygglagens bestämmelser som skyddar kulturvärden. Du får även ta del av rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen avseende tillämpningen av plan- och bygglagens begrepp god form-, färg- och materialverkan, varsamhet, förvanskning och god helhetsverkan, och vilka lärdomar vi kan dra av dessa domar.

Dessutom får du tips och inspiration om hur du kan arbeta för att öka förståelsen för värdet av god arkitektur och väl gestaltad miljö hos politiker, allmänhet och andra kommunala förvaltningar.

Ur kursinnehållet:

- ✓ Hur arbeta med gestaltungsfrågor i bygglovsprocesser för att främja god arkitektur och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer? Vilka utmaningar står vi inför?
- ✓ Gestaltungs- och arkitekturfrågor inför nybyggnation och ombyggnad
- ✓ När gäller förvanskningförbudet och hur avgöra vad som är en särskilt värdefull byggnad?
- ✓ Hantering av kulturvärden i bygglovsprocessen
- ✓ Förhållningssätt till samtida arkitektur och kulturmiljö
- ✓ Genomgång av plan- och bygglagens bestämmelser som skyddar kulturvärden
- ✓ Rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen avseende tillämpningen av plan- och bygglagens begrepp god form-, färg- och materialverkan, varsamhet, förvanskning och god helhetsverkan
- ✓ Hur öka förståelse för värdet av god arkitektur och väl gestaltad miljö hos politiker, allmänhet och andra kommunala förvaltningar?

Varmt välkommen!

Lisen Coméris
Kursansvarig, Studia

Målgrupp

Kursen riktar sig till dig som arbetar med handläggning av bygglov, är bygglovschef eller har en annan roll och är intresserad av frågor som rör arkitektur och kulturvärden i bygglovsprocesser.

Studia

www.studia.se

Program dag 1

Måndag 22 mars

09.00 Registrering, kaffe, te och smörgås

09.30 Inledning av kursen och genomgång av praktiska detaljer

09.40 Hur arbeta med gestaltungsfrågor i bygglovsprocesser för att främja god arkitektur och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer? Vilka utmaningar står vi inför?

- Under de närmaste sju åren är det beräknade byggbehovet ungefär 64 000 nya bostäder per år – hur kan vi arbeta för att säkerställa en väl gestaltad miljö med hög arkitektonisk kvalitet när stora mängder bostäder ska byggas på kort tid?
- Hur hantera behovet av nya bostäder samtidigt som kulturvärden behöver skyddas och bevaras?
- Vilka krav kan egentligen ställas på gestaltningen av nya eller förändrade byggnadsverk?

Gestaltungs- och arkitekturfrågor inför nybyggnation och ombyggnad

- Hur säkerställa att ny bebyggelse anpassas till befintlig miljö? Både befintliga byggnader och naturmiljö
- Vad är viktigt att tänka på för att säkerställa omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer vid förtätning? – Ta del av goda exempel

Christian Hegardt, Arkitekt SAR/MSA och stadsarkitekt, Region Gotland

11.40 Lunch

12.40 När gäller förvanskningförbudet och hur avgöra vad som är en särskilt värdefull byggnad?

- Hur avgöra om byggnadens värde är så stort att dess bevarande kan sägas utgöra ett verkligt allmänt intresse?
- Hur avgöra vad som är av värde att bevara när det saknas tydliga bedömningsunderlag? (Till exempel utanför detaljplan och områdesbestämmelser och där det saknas kulturmiljöprogram som stöd för bedömning)
- Så kan kulturhistoriskt värdefulla äldre och moderna byggnader skyddas mot förvanskning med stöd i PBL
- Hur avgör du när expertis behöver anlitas för att bedöma byggnaders värde?
- Hur förhålla sig till sakkunnigas utlåtande och göra rätt avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen?
- Hur bedöma byggnadens värde med stöd av Boverkets tolkning av begreppet "särskilt värdefull byggnad"?
- När klassas en byggnad formellt som särskilt värdefull?

Praktisk hantering av kulturvärden i bygglovsprocessen

- Hur påverkar platsens förutsättningar vilka krav som ställs på en byggnads egenvärde i avseendet form-, färg- och materialverkan?
- Hur föra en tydlig och pedagogisk dialog med sökande kring frågor rörande kulturvärden samt form-, färg- och materialverkan?
- Vikten av att analysera och inte tycka – hur går du till väga för att avgöra om en byggnad uppfyller kravet anpassning till stadsbilden och kulturvärdena på platsen?
- Vilken betydelse har ställningstaganden i detaljplaner och områdesbestämmelser för prövning mot kravet varsamhet och förbud mot förvanskning?
- Vilka underlag behövs för att hantera kulturvärden i bygglovsskedet respektive anmälskedet?
- Hur kan man hantera kulturvärden utanför planlagt område?
- Hur man motiverar beslut när en åtgärd bedömts vara ovarsam eller förvanskande?
- Mallar och checklistor för korrekt hantering av kulturvärden i lov- och anmälskedet

Fokus bedömning av fasadändringar och fönsterbyten

- Vad klassas som en väsentlig fasadändring?
- Vad gäller till exempel vid byte av fönster i olika typer av byggnader, kulturhistorisk värdefulla och nyare byggnader?

Förhållningssätt till samtida arkitektur och kulturmiljö

- Hur kan ny bebyggelse integreras och anpassas i befintlig bebyggelse med kulturvärde?
- Hur gör man en samlad bedömning av om en ny byggnad är anpassad till platsen?
- Hur säkerställa att även modernare bebyggelse med kulturvärden får rätt skydd?
- Vilka goda exempel finns att lära av?

Annika Andersson, bebyggelseantikvarie, White Arkitekter

Vi bryter för eftermiddagsfika 14.30–14.50

16.30 Kursens första dag avslutas

Studia

www.studia.se

Program dag 2

Tisdag 23 mars

09.00 Genomgång av plan- och bygglagens bestämmelser som skyddar kulturvärden

- Hur kan kulturvärden skyddas i en detaljplan?
- Vad kan inte regleras i en detaljplan gällande kulturvärden?
- Vad krävs för att medge ett bygglov inom ett detaljplanelagt område?
- Vad krävs för att medge ett bygglov utanför detaljplanelagt område?
- För att kunna skydda ett områdes eller en byggnads kulturhistoriska värden kan kommunen i detaljplan eller områdesbestämmelser besluta om en utökad bygglovsplikt – när kan detta vara aktuellt?

Rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen avseende tillämpningen av plan- och bygglagens begrepp god form-, färg- och materialverkan, varsamhet, förvanskning och god helhetsverkan

- Vad innebär kravet på varsamhet och vad menas med förvanskning? – Ta del av vägledande domar från Mark- och miljööverdomstolen

Katja Hedberg, advokat och delägare från Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg

Vi bryter för förmiddagsfika 10.00–10.20

11.40 Lunch

12.40 *Katja Hedberg fortsätter...*

13.20 Bensträckare

13.30 Hur öka förståelse för värdet av god arkitektur och väl gestaltad miljö hos politiker, allmänhet och andra kommunala förvaltningar? Lär och inspireras av framgångsrikt arbete i Karlshamns kommun

- Hur öka kompetensen och förståelsen för värdet av god arkitektur och kulturvärden hos politiker?
- Hur informera politiker om värdet för hela kommunen av god arkitektur och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer?
- Inspireras av goda exempel där frågor kring god arkitektur och värdet av att bevara kulturmiljöer har lyfts och prioriterats i kommunen
- Hur utbilda allmänheten i frågor kring kulturvärden och god arkitektur?
- Hur informera sökande på ett tydligt och pedagogiskt sätt om hur PBL reglerar frågor kring god form-, färg-, och materialverkan, varsamhet, förvanskning och god helhetsverkan?
- Så kan du arbeta för att få sökande att se värdet av god arkitektur

Emina Kovacic, Stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, Karlshamns kommun och Sveriges Arkitekters förbundsordförande från och med den 1 januari 2021

Vi bryter för eftermiddagsfika 14.30–14.50

16.00 Kursen avslutas

Studia

www.studia.se

Kursledare

Christian Hegardt

Arkitekt SAR/MSA och stadsarkitekt, **Region Gotland**

Christian arbetar som stadsarkitekt med gestaltungs- och stadsbyggnadsfrågor i både planering och bygglovsskeden. Gotlands och Visbys många kulturmiljöer ställer höga krav på förhållningssätt till både samtida arkitektur och det byggda kulturarvet i planering och bygglovsprocess. Erfarenheter kan dras utifrån världsarvet hansestaden Visby och pågående stadsbyggnadsprojekt på Gotland, liksom utifrån förhållningssätt till kulturmiljöer på landsbygden. Hur förhåller sig det samtida arkitektoniska tillägget till den historiska kulturmiljön, och hur kan vi i myndighetsutövningen möjliggöra för välgestaltade samtida livsmiljöer?

Annika Andersson

Bebyggelseantikvarie, **White Arkitekter**

Annika är bebyggelseantikvarie med lång erfarenhet i frågor gällande kulturvärden i stadsplanerings- och bygglovsprocesser. Hon har arbetat som bygglovshandläggare, planhandläggare och expertstöd i rättsprocesser. Med erfarenhet från hela stadsbyggnadsprocessen, från planbesked till slutbesked är hon mycket väl insatt i frågor rörande myndighetsutövning och komplexa stadsbyggnadsfrågor.

Katja Hedberg

Advokat och delägare, **Advokaterna Gustafsson, Arnbom & Hedberg**

Katja har lång erfarenhet från både domstol och advokatbyrå. Katja hjälper kommuner med bland annat alla typer av kommunala avtal, skadeståndsprocesser, fastighetsrätt, PBL-, miljöbalks- och VA-ärenden. Hon håller regelbundet utbildningar och är mycket uppskattad som föreläsare.

Emina Kovacic

Stadsarkitekt och stadsbyggnadschef, **Karlshamns kommun** och **Sveriges Arkitekters förbundsordförande** från och med den 1 januari 2021

Som stadsbyggnadschef ansvarar Emina för översiktsplanering, detaljplanering, bygglov samt mätning i kommunen. Genom sin roll som stadsarkitekt samarbetar hon i olika former med Blekinge Tekniska Högskolas institution för fysisk planering. Emina är även flitig bloggare på <https://www.arkitekt.se/blogg/blogg-emina-kovacic/> och som ledamot i Riksantikvarieämbetets insynsråd är hon engagerad i frågor som rör arkitektur, stadsbyggnad och kulturmiljö.

Arkitektur och kulturvärden i bygglovsprocesser

Så gör du korrekta prövningar av bygglov och fattar beslut med stöd i PBL – för hållbara och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer

DATUM

22–23 mars 2021

PLATS

Digitalt på distans

PRIS

Digitalt deltagande: 8 900 kronor, exklusive moms.
I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format.

Sändningen kommer inte att spelas in och får inte heller spelas in av deltagarna.

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se